

Besluit B&W gemeente Vught

Onderwerp	Collegevoorstel inzet zonne-energie Programma Grootchalige Opwek
Afdeling	DL
Zaaknummer	Z24 - 279281
Documentnummer	BW/26 - 773804
Vertrouwelijkheid	Openbaar
Portefeuillehouder	R. Janssen
Datum vergadering	30 juni 2026

Toelichting besluit

Voorstel	1. Grootchalige opwek te realiseren volgens de uitgangspunten in het Witboek 'Energiesysteem van de Toekomst als manier van denken'; 2. Voor het behalen van de RES-opgave 2030 van 0,05 TWh in te zetten op grootchalige duurzame opwek via zonne-energie; 3. De voorbereiding te starten voor de planvorming in zoekgebied Zon-1 'De Margriet'. Dit onder de ruimtelijke en sociaal- maatschappelijke voorwaarden zoals die in de 'Vughtse aanpak' als uitgangspunt gelden en zijn vastgesteld in het Programma Grootchalige Opwek; 4. De gemeenteraad hierover te informeren middels een Raadsinformatiebrief.
Besluit	Conform, met opm.
Eerdere besluitvorming	- 'Witboek Energiesysteem van de Toekomst', College (3 maart 2026) - 'Vaststelling aangepast Addendum', College (1 juli 2025) - 'Geamendeerd raadsbesluit grootchalige opwek', Raad (5 juni 2025) - 'Programma grootchalige opwek Vught', Raad (12 september 2024) - 'Lokaal eigendom grootchalige energie opwek', Raad (13 juli 2023) - 'Nota Energie en Klimaat Vught 2022-2030', Raad (21 december 2022) - 'RES 1.0 Noordoost-Brabant', RNOB (17 juni 2021)
Inleiding	Het <i>Witboek Energiesysteem van de Toekomst</i> geeft de gemeente Vught een feitelijk en realistisch kader om ambitieus en passend invulling te geven aan haar rol bij de energietransitie. De gemeenteraad heeft eerder zoekgebieden voor duurzame opwek van energie vastgesteld. Deze gebieden zijn onderzocht in het Plan-MER en uitgewerkt in het <i>Programma Grootchalige Opwek</i>. De gemeenteraad heeft op 5 juni 2025 besloten geen maatschappelijke tender voor zon- en windenergie open te stellen. Wel heeft de raad besloten alle zoekgebieden zon verder uit te werken en te zoeken naar breed gedragen oplossingen voor de energietransitie. Uit het <i>Witboek Energiesysteem van de Toekomst</i> volgt dat de opwek van grootchalige zonne-energie kansen biedt. Dit vraagt veel. Bij een adequate uitwerking van de kansen is de RES NOB opgave voor 2030 van 0,05 TWh zonder wind uiteindelijk binnen bereik. Hiermee kunnen nu concrete stappen gezet worden richting realisatie welke in lijn is met het beleidskader en komt de RES NOB opgave binnen bereik.

Beoogd effect	In 2030 heeft de gemeente Vught een concreet en uitvoerbaar zonne-initiatief gerealiseerd of in voorbereiding. Dit initiatief draagt bij aan het lokale energiesysteem, heeft maatschappelijke meerwaarde voor Vught en brengt de RES-opgave binnen bereik.
Argumenten	<i>1.1 De Kamerbrief over decentrale ontwikkeling sluit aan bij de Vughtse koers.</i> Op 18 juni 2025 stuurde de minister van Klimaat en Groene Groei een Kamerbrief. Het Rijk zet in op een betere balans tussen vraag en aanbod, integrale gebiedsontwikkeling en sociale regie. Met het <i>Witboek Energiesysteem van de Toekomst</i> beweegt Vught al in deze richting. Daarbij wordt de rol van de RES-regio op rijksniveau opnieuw bekeken. Dat geeft Vught ruimte voor een eigen, passende invulling. <i>1.2 De aanpak sluit aan bij het Witboek Energiesysteem van de toekomst.</i> Uit het <i>Witboek</i> blijkt dat energie steeds meer een randvoorwaarde is voor o.a. ruimtelijke ontwikkeling, woningbouw, economie en mobiliteit. De integrale aanpak van lokale opwek, lokaal verbruik in combinatie met energieopslag en lokaal eigendom sluit hierbij aan. <i>2.1 Hiermee geven we concrete opvolging aan het raadsbesluit van 5 juni 2025.</i> Met het raadsbesluit van 5 juni is de koers voor grootschalige opwek in Vught veranderd. Door de inzet op zon nu vast te leggen ontstaat bestuurlijke duidelijkheid en een gerichte koers voor uitvoering. Deze invulling geldt voor de RES-opgave tot en met 2030. <i>2.2 In Vught is nog ruimte om eerdere treden op de zonneladder verder te concretiseren.</i> Bij nieuwe projectontwikkelingen wordt steeds vaker grootschalig zon op dak gepland. Ook dubbel ruimtegebruik zoals zonnecarports heeft potentie en wordt verder onderzocht. Tegelijkertijd blijkt uit het <i>Aanvullend Onderzoek Vught 'Potentie voor grootschalige opwek zonne-energie'</i> dat daarnaast realistische kansen bestaan die ook bijdragen om de volledige energieopgave in te vullen. <i>2.3 Het Aanvullend onderzoek 'Potentie voor grootschalige opwek van zonne-energie' toont aan dat er voldoende technische ruimte is voor zonnevelden.</i> Binnen de gemeente Vught is voldoende technische ruimte voor duurzame energie-opwek met een gerichte inzet op zonne-energie. <i>2.4 De gemeente kan voortgang tonen en onderbouwen welke stappen al zijn gezet.</i> Onderzoek, participatie, vergunningen, netcongestie en realisatie leiden tot langdurige projectontwikkeling. Zoals vermeld in de brief aan de provincie, haalt de RES NOB het doel niet al in 2030 maar naar verwachting in 2032 of 2033. Nu besluiten tot planontwikkeling legt de basis voor verdere uitvoering. <i>3.1 Zoekgebied Zon 1- De Margriet is een kansrijk gebied om nu te starten.</i> Zoekgebied Zon 1 is onderzocht in het Plan-MER en heeft een eigen gebiedspaspoort. In eerdere afwegingen kwam Zoekgebied Zon 1 naar voren als meest kansrijk gebied voor grootschalige duurzame opwek van energie, waarbij de invulling met opwek door zonne-energie het minste beperkingen kent. Het gebied biedt kansen voor landschappelijke inpassing van zonnevelden en voor koppeling met andere doelen. <i>3.2 De grondposities binnen Zoekgebied Zon 1 bieden een goede uitgangspositie.</i> De gemeente heeft grondposities in Zoekgebied Zon 1. Hiermee kan de gemeente zelf de samenwerking zoeken met stakeholders en de samenwerking met lokale partners borgen. <i>3.3 De gemeente houdt regie.</i> Door nu met één gebied te starten, houdt de gemeente regie. De invulling kan worden gericht op kwaliteit in plaats van alleen op opbrengst. Dat past bij de lijn uit het Witboek: energie niet los zien, maar verbinden met landschap, natuur, opslag, afname en lokaal voordeel. <i>3.4 Lokaal eigendom sluit aan bij bestaand beleid.</i> De Energiegemeenschap Vught speelt een belangrijke rol in de verdere uitwerking. Gestreefd wordt naar 100% lokaal eigendom zodat opbrengsten, zeggenschap en maatschappelijke meerwaarde zoveel mogelijk lokaal landen. <i>3.5 Er is een concrete mogelijkheid tot lokale samenwerking.</i> De intentieovereenkomst met Bernardus laat zien dat maatschappelijke en lokale partners bereid zijn een bijdrage te leveren aan de energieopgave van Vught. De planvorming voor Zoekgebied Zon 1 biedt kansen voor vervolgstappen. <i>4.1. Transparante communicatie via de RIB is politiek-bestuurlijk zorgvuldig.</i> De gemeenteraad heeft na 5 juni 2025 nadrukkelijk gevraagd om regelmatige updates. Door actief te communiceren via de RIB geven we invulling aan de controlerende rol van de raad.

Kanttekeningen

2.1 Alleen inzetten op zon beïnvloedt de energiemix en kan netcongestie versterken.

Daarom heeft Enexis eerder de voorkeur uitgesproken voor een mix van meerdere bronnen. Decentraal verbruik, opslag en flexibiliteit beperken het risico van netcongestie. Ook het Rijk kiest deze richting in de Kamerbrief van 18 juni 2025. Gemeente Vught verplicht ontwikkelaars om oplossingen voor energieopslag of slimme netsturing te integreren in hun plannen zodat het net minimaal wordt belast.

2.2 Er is in dit voorstel geen rekening gehouden met belemmeringen van zon op dak.

Voor zon op dak is de gemeente afhankelijk van de medewerking van derden, zoals dakeigenaren. Er kunnen financiële en technische belemmeringen zijn. Binnen de energiegemeenschap faciliteert de gemeente verder onderzoek naar de potentie van zon op dak, waardoor belemmeringen zoveel mogelijk worden beperkt. Om de potentie van zon-op-dak beter te benutten, zal de gemeente een stimulerende houding aannemen.

3.1 Provincie en netbeheerder zijn kritisch op zon op land.

Zon op land is beleidsmatig complex. De provincie hanteert een streng kader voor zonneparken in het landelijk gebied. Ook Enexis kijkt scherp naar de gevolgen voor het elektriciteitsnet. Een zonneproject zonder lokale afname, opslag of slim netgebruik is kwetsbaar. Het is essentieel dat initiatiefnemers hun plan inpassen binnen de kaders van de zonneladder. De gemeente gaat daarom vooraf in overleg met de provincie en werkt nauw samen binnen de energiegemeenschap.

3.2 Niet alle gronden binnen Zoekgebied Zon 1 zijn eigendom van de gemeente.

Binnen Zoekgebied Zon 1 heeft de gemeente al gunstige grondposities. Voor volledige uitvoering is medewerking van andere eigenaren nodig. Met gebruikers en eigenaren zal actief het gesprek worden gevoerd.

3.3 Inwoners kunnen zorgen hebben over landschap en leefomgeving.

Een zonneproject kan invloed hebben op uitzicht, gebruik van grond en beleving van het landschap. Die zorgen verdienen serieuze aandacht. Het programma en de gebiedspaspoorten bevatten strikte randvoorwaarden. Initiatiefnemers worden verplicht zich te houden aan de randvoorwaarden uit het programma Grootschalige Opwek. Zorgvuldige omgevingsparticipatie is daarbij een belangrijk onderdeel van de planontwikkeling.

3.4 De start van de planvorming betekent nog niet dat er al een definitief project is.

De komende fase is bedoeld om de haalbaarheid, randvoorwaarden, samenwerking, participatie en benodigde onderzoeken zorgvuldig uit te werken. Pas daarna kan besluitvorming plaatsvinden over een concreet initiatief.

3.5 Milieuaspecten moeten nog uitgebreider worden onderzocht.

Een initiatiefnemer is verplicht om in een Project-MER aanvullend onderzoek te doen.

3.6 Planontwikkeling kan mislukken.

Het kan zijn dat businesscases door netcongestie, kosten of regelgeving niet rondkomen. Daarom worden de voorwaarden duidelijk en realistisch opgesteld.

3.7 Andere zoekgebieden blijven nodig als achtervang.

Zon 1 vult een fors deel van de resterende opgave, maar wellicht niet alles. De zoekgebieden zon 2, 3, 4 en zon 5 blijven beschikbaar als achtervang. Op deze gebieden ligt een voorkeursrecht. Mochten zich kansen voordoen, dan worden deze onderzocht. Doen zich geen kansen voor, dan verloopt het voorkeursrecht.

Participatie

In het eerdere traject zijn inwoners, ondernemers, grondeigenaren en organisaties betrokken via participatiesessies, inloopbijeenkomsten, zienswijzen, raadsdialoog en informatie via Wij in Vught. Na vaststelling van dit collegevoorstel wordt een participatietraject opgestart voor de planvorming van Zoekgebied Zon 1 'De Margriet'. Grondeigenaren, pachters, omwonenden en de energiegemeenschap worden hierbij actief betrokken. Een passende wijze van participatie wordt uitgewerkt in het vervolgproces.

Financiën

In de Programmabegroting zijn middelen opgenomen voor de uitvoeringskosten van het Programma Grootschalige Opwek. Voor de realisatie en exploitatie van het zonnepark in Zoekgebied Zon 1 - De Margriet wordt gestreefd naar 100% lokaal eigendom, zodat financiële opbrengsten terugvloeien naar de Vughtse gemeenschap via lokale energiecoöperaties.

Voor de voorbereiding, juridische begeleiding, communicatie en beoordeling worden de beschikbare budgetten voor Energie en Klimaat gebruikt. Deze bestaan voornamelijk uit door het Rijk beschikbaar

gestelde CDOKE-middelen. Uitgangspunt is dat alle werkzaamheden en uitgaven binnen de bestaande budgetten worden uitgevoerd.

Juridisch

Dit besluit is een beleidsmatige keuze over de uitvoering van het Programma Grootschalige Opwek voor de opgave tot en met 2030. Voor een concreet project is later een passende ruimtelijke procedure nodig, zodat het initiatief past binnen de Omgevingswet, de provinciale Omgevingsverordening en andere geldende regels.

Communicatie

Na besluitvorming informeren we de raad via een raadsinformatiebrief. We actualiseren de tijdlijn op Wij in Vught en maken duidelijk in welke fase het traject zit en wanneer inwoners en belanghebbenden kunnen reageren of meedenken. We informeren direct betrokken grondeigenaren, omwonenden en lokale partners actief over het vervolgproces via reguliere kanalen.

Bijlage(n)

1. Raadsinformatiebrief Collegebesluit inzet zonne-energie Programma Grootschalige Opwek